

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
«ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»**

МАУП

Інститут безпеки

Кафедра національної безпеки

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Директор Інституту безпеки

" 1 " серпня 2024 р.

Схвалено на засіданні кафедри
національної безпеки

Протокол №1 від 1 серпня 2024 р.

Заст.зав. кафедри

 В.В. Ровний

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ОБОРОНОЗДАТНОСТІ»**

спеціальності: 256 Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)

освітнього рівня магістр

освітньої програми: Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)

Галузь знань 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону

Київ МАУП 2024

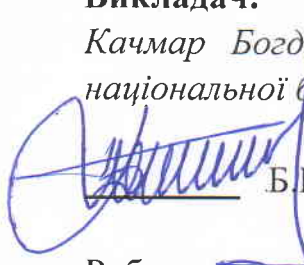
Розробник (-и) робочої програми навчальної дисципліни:

Качмар Богдан Миколайович кандидат юридичних наук, доцент кафедри національної безпеки.

Б.М. Качмар

Викладач:

Качмар Богдан Миколайович кандидат юридичних наук, доцент кафедри національної безпеки.

Б.М. Качмар

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри національної безпеки

(протокол № 1 від "1" серпня 2024 р.)

Схвалено Вченою радою Інституту безпеки

(протокол № 1 від "8" серпня 2024 р.)

Заст.зав. кафедри

(підпис)

В.В. Ровинський
(П.І.Б.)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми 256 Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)

_____._____._____р.

Гарант освітньої програми

(підпис)

О.В. Сердюк
(П.І.Б.)

Робочу програму перевірено

_____._____._____р.

_____
(підпис)

_____
(П.І.Б.)

Пролонговано:

На 20__/20__ н.р. _____ (_____), "   " 20__р., протокол №__
(підпис) (П.І.Б.)

На 20__/20__ н.р. _____ (_____), "   " 20__р., протокол №__
(підпис) (П.І.Б.)

На 20__/20__ н.р. _____ (_____), "   " 20__р., протокол №__
(підпис) (П.І.Б.)

На 20__/20__ н.р. _____ (_____), "   " 20__р., протокол №__
(підпис) (П.І.Б.)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	Денна, денно-дистанційна форми навчання	Заочна
Державна політика забезпечення обороноздатності		
Курс	1	
Семестр	2	
Обсяг кредитів	4	
Обсяг годин, в тому числі:	120	
Аудиторні	54	
Модульний контроль		
Семестровий контроль		
Самостійна робота	66	
Форма семестрового контролю	Екзамен	

2. Статус дисципліни: обов'язкова

3. Мета та завдання дисципліни. Метою курсу «Державна політика забезпечення обороноздатності» є формування у здобувачів вищої освіти цілісного уявлення про зміст, принципи, інструменти та механізми реалізації державної політики у сфері забезпечення обороноздатності, розвиток здатності аналізувати актуальні загрози національній безпеці, оцінювати ефективність функціонування органів сектору безпеки й оборони, а також формувати управлінські рішення у сфері стратегічного планування, ресурсного забезпечення та демократичного контролю над воєнною сферою. Завданнями навчальної дисципліни «Державна політика забезпечення обороноздатності» є: ознайомлення здобувачів з базовими теоретичними та нормативно-правовими засадами оборонної політики; вивчення структури сектору безпеки й оборони та ролі ключових державних органів у його функціонуванні; формування знань щодо процесів стратегічного планування, управління військовими ресурсами та оборонного бюджетування; аналіз сучасних загроз національній безпеці та способів реагування на них у межах державної політики; розвиток навичок оцінювання ефективності оборонних програм і політик; ознайомлення з міжнародними стандартами безпеки та механізмами євроатлантичної інтеграції, а також виховання розуміння необхідності демократичного контролю над силовими структурами та участі громадянського суспільства в процесах забезпечення обороноздатності.

4. Компетентності та програмні результати навчання за дисципліною

Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у галузі національної безпеки (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності).

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Здатність спілкуватися іноземною мовою.

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідних сферах національної безпеки.

Здатність аналізувати та прогнозувати розвиток безпекового середовища (глобальний, регіональний та національний аспекти) за окремими сферами забезпечення та видами діяльності.

Здатність організовувати цілеспрямовану діяльність щодо формування і реалізації державної політики у сферах національної безпеки та оборони.

Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі національної безпеки (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності) у широких та/або мультидисциплінарних контекстах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

Застосовувати системний аналіз та синтез для вирішення завдань забезпечення національної безпеки.

Аналізувати та оцінювати потенційний вплив розвитку технологій на сучасний стан безпекового середовища.

Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки і є основою для прийняття ефективних рішень, проведення досліджень та критичного осмислення проблем у галузі національної безпеки.

Управляти проведенням заходів у процесі забезпечення національної безпеки в різних умовах обстановки з використанням нових стратегічних підходів.

Демонструвати та застосовувати навички управління суб'єктами національної безпеки та їх структурними підрозділами.

Застосовувати механізми співпраці безпекових інституцій та контролюючих органів з приватним сектором.

5. Структура навчальної дисципліни

№	Курс 1 Семестр 1 Всього годин у семестрі 90 Теми	Кількість годин, з них:					Примітка
		лекції	семінарські заняття	практ. лаб. зан. (ПЗ, ЛЗ)	інд.кон с. роб. (ІКС)	сам. рою. студ. (СРС)	
	Модуль 1. Теоретичні засади оборонної політики держави						
1.	Обороноздатність як елемент національної безпеки	2	3			6	СР

2.	Основи державної політики в сфері оборони	2	3			6	СР
3.	Конституційні принципи та правове регулювання оборонної діяльності	2	2			4	СР
	Модуль 2. Інституційна система сектору безпеки і оборони						
4	Система органів державного управління у сфері оборони	2	3			6	СР
5	Збройні Сили України: структура, завдання, трансформація	2	3			6	СР
6	Інші суб'єкти сектору безпеки (СБУ, НГУ, ДПСУ тощо)	2	2			4	СР
	Модуль 3. Управління ресурсами та оборонне планування						
7	Стратегічне планування в оборонній сфері	2	3			6	СР
8	Державне оборонне замовлення та бюджетування	2	2			6	СР
9	Мобілізаційна готовність і кадрова політика в секторі оборони	2	2			5	
	Модуль 4. Міжнародні аспекти оборонної політики України						
10	Євроатлантична інтеграція та	2	3			6	

	співпраця з НАТО						
11	Міжнародне оборонне співробітництво та участь України в миротворчих операціях	2	3			6	
12	Протидія гібридним загрозам, інформаційна та кібербезпека	2	3			6	

Тематичний план для денної форми навчання

Форми контролю:

- усне опитування - У;
- контрольні роботи - КР;
- перевірка конспектів - ПК;
- перевірка завдань для самостійної роботи - СР;
- тестування - Т;
- колоквиум - К;
- інші:
- реферат.

6. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Теоретичні засади оборонної політики держави

Тема 1. Обороздатність як елемент національної безпеки

1. Визначення сутності поняття "обороздатність держави" та його ключове місце в загальній структурі національної безпеки.
2. Аналіз основних складових обороздатності держави: військовий потенціал, економічна спроможність, мобілізаційні можливості, науково-технічний рівень, морально-політичний стан суспільства.
3. Взаємозв'язок та взаємовплив обороздатності з іншими компонентами національної безпеки (державною, економічною, інформаційною, екологічною безпекою тощо).

Література: [5; 6; 10]

Тема 2. Основи державної політики в сфері оборони

1. Формулювання цілей, завдань та фундаментальних принципів державної політики України у сфері оборони.

2. Розподіл повноважень та механізми взаємодії вищих органів державної влади (Президент України, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Рада національної безпеки і оборони України) у формуванні та реалізації оборонної політики.

3. Система стратегічних документів, що визначають засади оборонної політики: Стратегія національної безпеки України, Стратегія воєнної безпеки України, Стратегічний оборонний бюлетень України.

Література: [6; 10; 11]

Тема 3. Конституційні принципи та правове регулювання оборонної діяльності

1. Конституційні основи оборони України: суверенітет, територіальна цілісність, захист Вітчизни як обов'язок громадян; повноваження Верховної Ради України щодо оголошення стану війни і миру.

2. Загальна характеристика системи законодавства України у сфері оборони: ключові закони ("Про оборону України", "Про Збройні Сили України", "Про правовий режим воєнного стану" та ін.).

3. Принципи демократичного цивільного контролю над сектором безпеки і оборони, їх законодавче закріплення та практична реалізація в Україні.

Література: [1; 6; 10]

Модуль 2. Інституційна система сектору безпеки і оборони

Тема 4. Система органів державного управління у сфері оборони

1. Визначення та структура сектору безпеки і оборони України як сукупності органів державної влади та військових формувань.

2. Міністерство оборони України: основні завдання, функції та повноваження як центрального органу виконавчої влади у формуванні та реалізації державної політики з питань оборони та військового будівництва.

3. Генеральний штаб Збройних Сил України: роль головного органу військового управління з планування оборони держави, управління застосуванням Збройних Сил України та іншими складовими сил оборони.

Література: [1; 6; 10]

Тема 5. Збройні Сили України: структура, завдання, трансформація

1. Правовий статус, призначення та основні завдання Збройних Сил України у забезпеченні оборони держави, захисті її суверенітету, територіальної цілісності та недоторканності.

2. Організаційна структура Збройних Сил України: види ЗСУ (Сухопутні війська, Повітряні Сили, Військово-Морські Сили), окремі роди сил (Десантно-штурмові війська, Сили спеціальних операцій тощо) та військ.

3.Сучасні напрями реформування та розвитку Збройних Сил України: підвищення боєздатності, професіоналізація, досягнення взаємосумісності зі збройними силами держав-членів НАТО.

Література: [6; 10; 11]

Тема 6. Інші суб'єкти сектору безпеки (СБУ, НГУ, ДПСУ тощо)

1.Служба безпеки України: місце і роль у системі забезпечення державної безпеки, контррозвідувальна діяльність, боротьба з тероризмом та її взаємодія з силами оборони.

2.Національна гвардія України: завдання щодо охорони громадського порядку, захисту конституційного ладу, участі в обороні держави та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

3.Державна прикордонна служба України: функції з охорони державного кордону на суші, морі, річках, озерах та участь у заходах територіальної оборони.

Література: [1; 6; 10]

Модуль 3. Управління ресурсами та оборонне планування

Тема 7. Стратегічне планування в оборонній сфері

1.Сутність, принципи та процедури системи довгострокового, середньострокового та короткострокового оборонного планування в Україні.

2.Розробка, узгодження, затвердження та моніторинг виконання ключових документів оборонного планування (Стратегія воєнної безпеки, Стратегічний оборонний бюлетень, державні цільові оборонні програми).

3.Адаптація системи оборонного планування України до стандартів та процедур НАТО, зокрема впровадження процесу планування та оцінки сил (PARP).

Література: [6; 11; 12]

Тема 8. Державне оборонне замовлення та бюджетування

1.Правові основи та порядок формування, розміщення та виконання державного оборонного замовлення (ДОЗ) для забезпечення потреб оборони.

2.Особливості процесу формування оборонного бюджету: планування видатків, забезпечення прозорості та ефективності використання бюджетних коштів.

3.Напрями вдосконалення системи оборонних закупівель, розвитку оборонно-промислового комплексу та залучення інновацій в оборонну сферу.

Література: [3; 6; 10]

Тема 9. Мобілізаційна готовність і кадрова політика в секторі оборони

1.Поняття, зміст та види мобілізаційної готовності держави (загальна та часткова мобілізація, мобілізація економіки, системи цивільного захисту).

2. Організація мобілізаційної підготовки та порядок проведення мобілізації людських і транспортних ресурсів в Україні.

3. Сучасна кадрова політика в секторі безпеки і оборони: принципи комплектування Збройних Сил та інших військових формувань, система підготовки військових фахівців, соціальний і правовий захист військовослужбовців.

Література: [6; 10; 13]

Модуль 4. Міжнародні аспекти оборонної політики України

Тема 10. Євроатлантична інтеграція та співпраця з НАТО

1. Закріплення в Конституції України стратегічного курсу на набуття повноправного членства України в Організації Північноатлантичного договору.

2. Практичні механізми співробітництва України з НАТО: Хартія про особливе партнерство, Річні національні програми, статус партнера з розширеними можливостями, Комплексний пакет допомоги НАТО Україні.

3. Основні напрями адаптації сектору безпеки і оборони України до стандартів НАТО та досягнення критеріїв членства.

Література: [6; 10; 11]

Тема 11. Міжнародне оборонне співробітництво та участь України в миротворчих операціях

1. Цілі, принципи та пріоритетні напрями міжнародного співробітництва України у воєнній, військово-політичній та військово-технічній сферах.

2. Участь підрозділів Збройних Сил України та інших військових формувань у міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки під проводом ООН, НАТО, ЄС.

3. Роль військової дипломатії та апаратів військових аташе у зміцненні міжнародного авторитету України та просуванні її оборонних інтересів.

Література: [6; 10; 11]

Тема 12. Протидія гібридним загрозам, інформаційна та кібербезпека

1. Аналіз сутності та специфіки "гібридної війни" як сучасної форми міждержавного протиборства; ідентифікація гібридних загроз національній безпеці України.

2. Формування та реалізація державної інформаційної політики у сфері оборони, забезпечення інформаційної безпеки, розвиток системи стратегічних комунікацій.

3. Національна система кібербезпеки та кібероборони України: ключові суб'єкти, їх завдання та координація зусиль у протидії кіберзагрозам в оборонній сфері.

Література: [3; 6; 12]

7. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Макс. к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
		к-сть одиниць	макс. к-сть одиниць	к-сть одиниць	макс. к-сть одиниць	к-сть одиниць	макс. к-сть одиниць
Відвідування лекцій	2	3	6	2	4	2	4
Відвідування сем. занять	2	4	8	3	6	3	6
Робота на сем. занятті	5	4	20	3	15	3	15
Виконання завд. для сам. роботи	4	6	24	4	16	4	16
Виконання модульної роботи	20	1	20	1	20	1	20
Виконання ІНДЗ	50	-		-		-	
Разом			78		61		61
Максимальна кількість балів:							200
200:100=2. Студент набрав X балів; розрахунок: X:2=загальна к-сть балів.							100

7.1. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

1. Дайте визначення поняття "обороздатність держави" та поясніть його місце в системі національної безпеки.
2. Проаналізуйте основні складові обороноздатності держави, детально охарактеризувавши кожен з них (військовий потенціал, економічна спроможність, мобілізаційні можливості, науково-технічний рівень, морально-політичний стан суспільства).
3. Розкрийте взаємозв'язок та взаємовплив обороноздатності з економічною безпекою держави.

4. Обґрунтуйте, як інформаційна безпека впливає на рівень обороноздатності країни.
5. Наведіть приклади взаємодії обороноздатності з іншими ключовими компонентами національної безпеки (окрім економічної та інформаційної).
6. Сформулюйте ключові цілі та основні завдання державної політики України у сфері оборони.
7. Назвіть та охарактеризуйте фундаментальні принципи, на яких ґрунтується оборонна політика України.
8. Проаналізуйте розподіл повноважень між Президентом України та Верховною Радою України у формуванні оборонної політики.
9. Охарактеризуйте роль Кабінету Міністрів України та Ради національної безпеки і оборони України в реалізації державної політики у сфері оборони.
10. Опишіть систему стратегічних документів України, що визначають засади оборонної політики, та вкажіть їх ієрархію.
11. Розкрийте зміст конституційних основ оборони України, зокрема щодо суверенітету та територіальної цілісності.
12. Проаналізуйте конституційне закріплення обов'язку громадян щодо захисту Вітчизни та повноваження Верховної Ради України у питаннях війни і миру.
13. Дайте загальну характеристику ключовим законам України у сфері оборони (наприклад, "Про оборону України", "Про Збройні Сили України").
14. Поясніть сутність та значення Закону України "Про правовий режим воєнного стану" в системі правового регулювання оборонної діяльності.
15. Охарактеризуйте принципи демократичного цивільного контролю над сектором безпеки і оборони та наведіть приклади їх практичної реалізації в Україні.
16. Дайте визначення поняття "сектор безпеки і оборони України" та опишіть його загальну структуру.
17. Визначте основні завдання та функції Міністерства оборони України як центрального органу виконавчої влади у сфері оборони.
18. Проаналізуйте повноваження Міністерства оборони України у формуванні та реалізації державної політики з питань військового будівництва.
19. Розкрийте роль та основні завдання Генерального штабу Збройних Сил України у плануванні оборони держави.
20. Охарактеризуйте функції Генерального штабу ЗСУ щодо управління застосуванням Збройних Сил України та іншими складовими сил оборони.
21. Визначте правовий статус та основне призначення Збройних Сил України.
22. Сформулюйте ключові завдання Збройних Сил України у забезпеченні оборони держави та захисті її суверенітету.
23. Опишіть організаційну структуру Збройних Сил України, назвавши основні види ЗСУ та їх функції.
24. Охарактеризуйте окремі роди сил (наприклад, Десантно-штурмові війська, Сили спеціальних операцій) та військ у структурі ЗСУ.

25. Проаналізуйте сучасні напрями реформування Збройних Сил України з метою підвищення їх боєздатності та досягнення стандартів НАТО.
26. Визначте місце і роль Служби безпеки України в загальній системі забезпечення державної безпеки.
27. Охарактеризуйте основні напрями діяльності СБУ, зокрема контррозвідувальну діяльність та боротьбу з тероризмом, та її взаємодію з силами оборони.
28. Сформулюйте основні завдання Національної гвардії України щодо охорони громадського порядку та захисту конституційного ладу.
29. Розкрийте роль Національної гвардії України в обороні держави та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.
30. Опишіть функції Державної прикордонної служби України та її участь у заходах територіальної оборони.
31. Розкрийте сутність та основні принципи системи оборонного планування в Україні.
32. Охарактеризуйте процедури довгострокового, середньострокового та короткострокового оборонного планування.
33. Проаналізуйте процес розробки та затвердження Стратегії воєнної безпеки України.
34. Опишіть роль Стратегічного оборонного бюлетеня та державних цільових оборонних програм у системі оборонного планування.
35. Поясніть процес адаптації системи оборонного планування України до стандартів НАТО, зокрема через впровадження PARP.
36. Визначте правові основи формування та розміщення державного оборонного замовлення (ДОЗ).
37. Опишіть порядок виконання ДОЗ для забезпечення потреб сил оборони.
38. Проаналізуйте особливості процесу формування оборонного бюджету України, включаючи планування видатків.
39. Обґрунтуйте важливість забезпечення прозорості та ефективності використання бюджетних коштів в оборонній сфері.
40. Назвіть та охарактеризуйте ключові напрями вдосконалення системи оборонних закупівель та розвитку оборонно-промислового комплексу України.
41. Дайте визначення поняття "мобілізаційна готовність держави" та розкрийте її основний зміст.
42. Охарактеризуйте види мобілізаційної готовності (загальна та часткова мобілізація, мобілізація економіки, системи цивільного захисту).
43. Опишіть організацію мобілізаційної підготовки в Україні.
44. Проаналізуйте порядок проведення мобілізації людських і транспортних ресурсів.
45. Розкрийте принципи сучасної кадрової політики в секторі безпеки і оборони, включаючи комплектування ЗСУ та соціальний захист військовослужбовців.
46. Поясніть значення закріплення в Конституції України стратегічного курсу на членство в НАТО.

47. Охарактеризуйте Хартію про особливе партнерство між Україною та НАТО як один із механізмів співробітництва.
48. Розкрийте зміст та значення Річних національних програм співробітництва Україна-НАТО.
49. Проаналізуйте статус України як партнера з розширеними можливостями НАТО та Комплексний пакет допомоги НАТО Україні.
50. Визначте основні напрями адаптації сектору безпеки і оборони України до стандартів НАТО для досягнення критеріїв членства.
51. Сформулюйте цілі та основні принципи міжнародного співробітництва України у воєнній сфері.
52. Визначте пріоритетні напрями міжнародного співробітництва України у військово-політичній та військово-технічній сферах.
53. Проаналізуйте досвід участі підрозділів Збройних Сил України в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки під проводом ООН.
54. Охарактеризуйте участь України в миротворчих операціях під егідою НАТО та ЄС.
55. Оцініть роль військової дипломатії та інституту військових аташе у просуванні оборонних інтересів України на міжнародній арені.
56. Дайте аналіз сутності "гібридної війни" та визначте її специфічні риси як сучасної форми міждержавного протистояння.
57. Ідентифікуйте ключові гібридні загрози національній безпеці України та наведіть приклади їх прояву.
58. Охарактеризуйте процес формування та реалізації державної інформаційної політики у сфері оборони.
59. Розкрийте завдання та механізми забезпечення інформаційної безпеки та розвитку системи стратегічних комунікацій в оборонному секторі.
60. Опишіть структуру національної системи кібербезпеки та кібероборони України, визначивши ключових суб'єктів та їхню роль у протидії кіберзагрозам.

7.2. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульний контроль відбувається в кінці вивчення блоків змістових модулів і здійснюється у вигляді тестування. Студентами пропонуються тестові завдання у кількості 60 запитань. Максимальна кількість балів - 10 балів.

7.3. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Залік

7.4. Орієнтований перелік питань для семестрового комплексного контролю.

1. Дати визначення поняттю "обороздатність держави", охарактеризувати його місце та роль у системі національної безпеки.
2. Охарактеризувати основні складові обороздатності держави (військовий, економічний, мобілізаційний, науково-технічний, морально-політичний аспекти) з прикладами.
3. Проаналізувати взаємозв'язок обороздатності з іншими компонентами

- національної безпеки (державною, економічною, інформаційною, екологічною).
4. Розкрити вплив морально-політичного стану суспільства та науково-технічного рівня на обороноздатність країни.
  5. Обґрунтувати комплексний (соціально-політичний, економічний, військовий) характер обороноздатності держави.
  6. Сформулювати цілі, завдання та принципи сучасної оборонної політики України.
  7. Охарактеризувати розподіл повноважень та взаємодію вищих органів влади (Президент, ВРУ, КМУ, РНБОУ) у формуванні та реалізації оборонної політики.
  8. Проаналізувати систему та ієрархію ключових стратегічних документів оборонної політики України.
  9. Визначити основні виклики у формуванні та реалізації ефективної оборонної політики України в сучасних умовах.
  10. Описати адаптацію цілей і завдань оборонної політики України до змін безпекового середовища, навести приклади.
  11. Розкрити зміст ключових конституційних основ оборони України (суверенітет, територіальна цілісність, захист Вітчизни).
  12. Охарактеризувати конституційні повноваження Верховної Ради України у сфері оборони.
  13. Дати загальну характеристику законодавства України у сфері оборони та ролі ключових законів.
  14. Розкрити сутність і принципи демократичного цивільного контролю над сектором безпеки і оборони, проаналізувати його реалізацію в Україні.
  15. Визначити роль Конституційного Суду України у забезпеченні конституційних принципів в оборонній сфері.
  16. Дати визначення поняття "сектор безпеки і оборони України" та описати його структуру.
  17. Розкрити завдання, функції та повноваження Міністерства оборони України як ЦОВВ у сфері оборонної політики.
  18. Охарактеризувати роль, функції та структуру Генерального штабу ЗСУ як головного органу військового управління.
  19. Проаналізувати механізми координації та взаємодії МОУ, Генштабу ЗСУ та інших складових сектору безпеки і оборони.
  20. Визначити виклики в системі держуправління у сфері оборони України та шляхи її оптимізації.
  21. Визначити правовий статус, призначення та ключові завдання Збройних Сил України.
  22. Описати організаційну структуру ЗСУ (види, окремі роди сил та військ) та їх основні функції.
  23. Проаналізувати напрями реформування ЗСУ: підвищення боєздатності, професіоналізація, впровадження стандартів НАТО.
  24. Визначити виклики та пріоритети трансформації ЗСУ в умовах агресії та євроатлантичної інтеграції.

25. Оцінити вплив бойового досвіду на трансформацію ЗСУ, розвиток доктрин, тактики та озброєння.
26. Охарактеризувати місце і роль СБУ в системі держбезпеки, її ключові функції та взаємодію з силами оборони.
27. Розкрити завдання, функції та правові засади діяльності Національної гвардії України.
28. Описати функції, завдання та структуру Державної прикордонної служби України та її роль в теробороні.
29. Порівняти функції, повноваження та сфери відповідальності СБУ, НГУ та ДПСУ в забезпеченні нацбезпеки і оборони.
30. Пояснити координацію та взаємодію суб'єктів сектору безпеки в умовах надзвичайного/воєнного стану.
31. Розкрити сутність, принципи та процедури системи оборонного планування в Україні (довго-, середньо-, короткострокового).
32. Охарактеризувати процес розробки, узгодження, затвердження та моніторингу ключових документів оборонного планування.
33. Пояснити адаптацію системи оборонного планування України до стандартів НАТО, роль PARP.
34. Визначити проблеми та виклики у сфері стратегічного оборонного планування в Україні та шляхи їх подолання.
35. Описати врахування аналізу воєнних конфліктів, геополітики та технологій в оборонному плануванні.
36. Охарактеризувати правові основи, принципи та порядок формування і виконання ДОЗ.
37. Розкрити особливості формування та виконання оборонного бюджету України: джерела, планування, пріоритети, контроль.
38. Проаналізувати напрями вдосконалення системи оборонних закупівель: прозорість, ефективність, антикорупція.
39. Пояснити роль розвитку ОПК, інвестицій та інновацій у зміцненні обороноздатності та виконанні ДОЗ.
40. Описати механізми парламентського і громадського контролю та підзвітності в оборонному бюджетуванні та закупівлях.
41. Дати визначення "мобілізаційної готовності держави", розкрити її складові, види та зміст.
42. Охарактеризувати систему мобілізаційної підготовки та порядок мобілізації ресурсів в Україні.
43. Розкрити принципи, пріоритети та виклики кадрової політики в секторі безпеки і оборони України.
44. Проаналізувати систему підготовки військових фахівців та їх соціально-правовий захист.
45. Визначити виклики для мобілізації та кадрової політики через затяжні конфлікти та демографію.
46. Обґрунтувати значення конституційного курсу України на членство в НАТО.

47. Охарактеризувати еволюцію та механізми співробітництва України з НАТО (Хартія, РНП, ПРМ, КПД).
48. Проаналізувати напрями адаптації сектору безпеки і оборони України до стандартів НАТО та прогрес членства.
49. Визначити переваги та зобов'язання України від повноправного членства в НАТО.
50. Визначити ризики, виклики та перешкоди євроатлантичної інтеграції України в оборонній сфері.
51. Визначити цілі, принципи та напрями міжнародного оборонного співробітництва України.
52. Оцінити досвід, результати та значення участі України в міжнародних миротворчих операціях.
53. Розкрити роль та функції військової дипломатії у просуванні оборонних інтересів України.
54. Визначити виклики та можливості для України у міжнародному оборонному співробітництві (військово-технічна допомога, безпекові угоди).
55. Проаналізувати вплив двостороннього та багатостороннього оборонного співробітництва на спроможності ЗСУ, навести приклади.
56. Проаналізувати сутність, риси, інструментарій "гібридної війни" та ідентифікувати гібридні загрози для України.
57. Охарактеризувати засади, цілі та механізми держінформполітики України у сфері оборони, стратегічні комунікації.
58. Описати структуру, суб'єктів та завдання Національної системи кібербезпеки і кібероборони, координацію протидії кіберзагрозам.
59. Визначити заходи для підвищення стійкості України до гібридних загроз, дезінформації та зміцнення інфо- і кібербезпеки.
60. Оцінити роль міжнародного співробітництва у протидії гібридним загрозам та забезпеченні кібербезпеки в оборонній сфері, навести приклади.

7.5. Шкала відповідності оцінок

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90-100	A	5 (відмінно)
82-89	B	4 (добре)
75-81	C	
68-74	D	3 (задовільно)
60-67	E	
35-59	FX	2 (незадовільно)
1-34	F	

8.Рекомендовані джерела

Основна література

1. Гордієнко С. Г., Доронін І. М. Державна безпека України в сучасних умовах: проблеми компетенції державних органів / Інформація і право. № 2(37)/2021 – 200 с., - С. 81 – 93.
2. Гордієнко С.Г. Нормативно-правове регулювання завдань з удосконалення інноваційної діяльності та захисту інтелектуальної власності в Україні в умовах сьогодення. Науковий вісник публічного та приватного права. 2021. Випуск 5. Том 3. С. 178-183.
3. Гордієнко С.Г. Стратегічні напрями забезпечення та удосконалення інформаційної політики, інноваційної діяльності та захисту інтелектуальної власності в Україні. Науковий вісник публічного та приватного права. 2022. Випуск 4. С. 133-137.
4. Гордієнко С. Г. Трансформація поняття «державна безпека» / «Юридична Україна», щомісячний науковий журнал, 2020, № 8. - 78 с., – С. 12 - 23.
5. Гордієнко С. Г. Складові безпеки української державності за сферами її буття / «Юридична Україна», щомісячний науковий журнал, 2020, № 9. - 112 с. 112. – С. 6 – 17.
6. Забезпечення національної безпеки за основними напрямками життєдіяльності України: навчальний посібник: у 2-х ч.: Ч.1/ В.А. Омельчук, М.П. Стрельбицький, С.Г. Гордієнко та інш.; за заг.ред. А.М. Кислого і М.П. Стрельбицького. Київ : Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2021.304с. ISBN 978-617-02-0361-8
7. Безпека інформаційних систем організацій [Електронний ресурс] / Я. Пахольчук, А. Митко // Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії. 2017. № 1. С. 89-96. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mvckrc_2017_1_11
8. Теоретичні аспекти розвитку та безпеки організації [Електронний ресурс] / Ю. В. Касьянова Управління розвитком. 2013. № 23. С. 126-128. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uproz_2013_23_56
9. Аналіз теоретичних викладок організації та управління соціально-економічною безпекою [Електронний ресурс] / А. Д. Калько // Інвестиції: практика та досвід. - 2012. - № 23. - С. 118-123. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2012_23_30
10. Закон України «Про національну безпеку України» від 21.06.2018 № 2469-VIII. Відомості Верховної Ради України, 2018, № 31, ст. 241.
11. Президент України. (2020). Указ № 392/2020 Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України». <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037>

12. Президент України. (2022). Указ № 56/2022 Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 30 грудня 2021 року "Про Стратегію забезпечення державної безпеки". <https://www.president.gov.ua/documents/562022-41377>
13. Кваша, В. В., & Картавих, О. В. (2019). Державна політика у сфері попередження надзвичайних ситуацій на основі концепції ризиків. У Напрями розвитку наукової і науково-технічної діяльності Державної служби України з надзвичайних ситуацій (с. 235-241). НУЦЗУ. https://www.researchgate.net/profile/Vladimir-Andronov-4/publication/336386215_NAPRAMI_ROZVITKU_NAUKOVOI_I_NAUKO-TEHNICNOI_DIALNOSTI_DERZAVNOI_SLUZBI_UKRAINI_Z_NADZVICAJNIH_SITUACIJ/links/5da308e592851c6b4bd1bb4d/NAPRAMI-ROZVITKU-NAUKOVOI-I-NAUKO-TEHNICNOI-DIALNOSTI-DERZAVNOI_SLUZBI_UKRAINI_Z_NADZVICAJNIH_SITUACIJ.pdf
14. Долгий М. Л. Обґрунтування системного підходу до управління захистом та безпекою населення у надзвичайних ситуаціях // Державне управління: теорія та практика / М. Л. Долгий, С. І. Осипенко .– Режим доступу : <http://www.nbuuv.gov.ua/ejournals/Dutp/2006-2/>. 7. Олійник П. П. Організаційно-правові аспекти забезпечення безпеки підприємства: монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2016.
15. Резнікова О. С. Національна стійкість: монографія. Гарміш-Партенкірхен: Центр Джорджа К. Маршалла, 2021.
16. Концепт аксіологічної парадигми засадничих принципів і ціннісних засад забезпечення національної безпеки України. Аналітична записка. Київ: НІСД, 2018.
17. Безпека та здоров'я на роботі: бібліографія та додаткові джерела. Міжнародна організація праці, 2021.